

hvor riksdagen ble innkalt samme dag som i Norge, og hvor den svenske riksdag dag for dag gjennom hele året har drøftet alle de aktuelle spørsmål som meldte seg for Sverige for at det derigjennom kunne være best mulig rustet for alle eventualiteter. Jeg har gjennomgått riksdagsforhandlingene, og har sett hvorledes man der fra dag til dag i samarbeid mellom regjering og riksdag bygde opp sitt forsvar, bygde opp sine forsyninger og traff de avgjørelser vedkommende de indre forhold som var ønskelige og nødvendige for å få et godt samarbeid i stand. I vårt land har Regjeringen ikke vært villig til å følge denne linje, og min personlige mening er at det er lykken som har vært bedre enn forstanden, når vi ikke er kommet ennå verre ut i det enn vi er. Men det kan etter min mening ikke være tvilsomt at der er skjedd forsømmelser og feil på det forsvarsmessige område, på forsyningsområdet og på andre områder, som vi neppe i dag eller i den nærmeste fremtid har anledning til å rette fullt ut.

Chr. L. Jensen; Der er ingen uoverensstemmelse mellom statsministeren og meg om den ting at Norge bør holde seg nøytralt så lenge det er mulig. Men den situasjon kan komme at nøytraliteten ikke lenger lar seg opprettholde, at vi må se den situasjon i øynene at det er bedre å innrette seg på en annen måte enn fortsatt å holde seg nøytral. Statsministerens uttalelser i dag viser, så vidt jeg forsto ham, at han mener det under alle omstendigheter vil være riktig å holde seg nøytral. Jeg tror at litt av det jeg har vært inne på, kanskje klarlegges ved at jeg refererer fra professor Worm-Müllers foredrag i Bergens Rederiforenings møte i forrige uke — det er et referat i Norges Handels- og Sjøfartstidende — hvor professoren blant annet sier:

«Nøitraliteten er blitt et politisk slagord, men den gir ikke tilstrekkelig sikkerhet, og vi kan ikke holde på nøitralitet for enhver pris. Vi kan bli tvunget ut av nøitraliteten. En krig vilde være en forferdelig ulykke, men en ennu større ulykke er kapitulasjon uten sverdslag . . . Det er en realitet når vi sier at Finnlands kamp er vår kamp. Og ut fra et rent norsk standpunkt må vi hjelpe Finland alt hvad vi kan, og det som landet først og fremst trenger, er menn både ved fronten og i arbeidslivet. Vi må følge Sveriges politikk, og det vilde være nøitralitetsvanvidd å vente til vi selv blir angrepet. Nu er de to land knyttet sammen i et skjebnefellesskap, og vi må stå sammen som Nederland og Belgia. Vi må heller gå under sammen med Sverige enn å kjempe alene eller kapitulere.»

Ja, alt dette underskriver ikke jeg. Men det viser de problemer vi står like overfor. Det er

problemer som man ikke behøver å være spåmenn for å se, det er ting som kan bli virkelighet om noen uker, om en måned eller to, og da mener jeg det er Regjeringens plikt å orientere oss i dette, å holde Stortinget underrettet om hvorledes den ser på den nærliggende katastrofe som vi kanskje står overfor.

Hvis forholdet er det at vårt forsvar er så veikt som utenriksministeren ga en antydning om, så bør Stortinget få vite det. Vi skal ikke holdes i uvitenhet om den stilling det er i. Forsvarsministeren sammen med Regjeringens sjef må orientere oss også her. Er det så — vel så får vi innrette oss deretter. Men det er vel mulig at det ennå er tid, så vi kan gjøre litt for å bedre stillingen. Det er kanskje ennå noen måneder igjen vi kan bruke til å styrke vår stilling. Alt dette bør vi alminnelige stortingsmenn også få vite.

Det har ikke vært hr. Moseids, og det har ikke vært min mening at Regjeringen skal forelegge alle løpende spørsmål av utenrikspolitisk art for Stortinget. Slik har ikke jeg uttalt meg, og det gjorde heller ikke hr. Moseid. Men det vi ønsker er at et slikt vitalt spørsmål som dette bør Regjeringen veilede Stortinget om og drøfte sammen med det.

Komitéen hadde innstillet:

Utenriksministerens redegjørelse i Stortinget 8 januar 1940 vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komitéens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Protokollen ble deretter lest opp, og foranlediget ingen bemerkning.

Møtet hevet kl. 19,05.

Møte for lukkede dører tirsdag den 13 februar 1940 kl. 17.

President: Magnus Nilssen.

D a g s o r d e n :

Forslag fra Presidentskapet om offentliggjøring av innstilling og debatt i det overordentlige Stortings møte den 16 september 1939, om nøytraliteten og militære bevilgninger.

Efter forslag fra presidenten besluttet enstemmig:

1. Møtet holdes for lukkede dører.
2. Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer gis adgang til møtet.

Forslag fra Presidentskapet i samråd med Regjeringen om at debatten i det overordentlige Stortings møte den 16 september 1939, om nøytraliteten og militære bevilgninger, blir å offentliggjøre, med utelatelse av visse deler.

Likeså at innstillingen (innst. S. VIII) blir å offentliggjøre, forsåvidt komiteens bemerkninger, flertallets og mindretallets, angår.

V o t e r i n g :

Presidentskapets forslag ble enstemmig vedtatt.

Protokollen blev opplest og vedtatt.

Møtet hevet kl. 17,5.

Møte for lukkede dører tirsdag den 20 februar 1940 kl. 17.

President: Magnus Nilssen.

D a g s o r d e n :

1. Innstilling fra justiskomiteén angående justisministerens redegjørelse i Stortingsmøte for lukkede dører den 17 januar 1940 (innst. S. F.).
2. Referat.

Presidenten: Presidenten foreslår at dette møte holdes for lukkede dører — og anser det som vedtatt. Videre foreslår presidenten at Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer samt ekspedisjonssjef Platou og politimester Welhaven får adgang til å være til stede i møtet — og anser det for vedtatt.

Statsminister Nygaardsvold overbrakte en kongelig proposisjon som straks referertes.

R e f e r a t :

Kgl. prp. om fullmakt for Finansdepartementet til å opprette et innkjøpsselskap i New York i anledning av statens varekreditt i Sambandstatene.

Enst.: Sendes finans- og tollkomiteén.

S a k n r. 1.

Innstilling fra justiskomiteén angående justisministerens redegjørelse i Stortingsmøte for lukkede dører den 17 januar 1940 (innst. S. F.).

Colbjørnsen: Jeg forlangte ordet i anledning av det som står aller sist i innstillingen, og hvor det heter:

«Justisministeren har i sin redegjørelse nevnt at Stortinget vil få seg forelagt forslag til lov om sivilt vern og andre midlertidige foranstaltninger under krigstilstand.»

Da jeg nevnte dette spørsmål om ekstraordinær fullmakt på det forrige møte vi hadde, hadde jeg spesielt i tanken fullmakt under en tilstand som den vi lever under nå. Problemet er vel ikke akkurat så meget det å få fullmakter under krig, for dem har man vel allerede i en viss utstrekning, og de gir seg jo selv. Men det er å få fullmakter som kan brukes i den periode vi er inne i nå, altså tilsvarende den svenske lov, lov om visse tvangsmidler ved krig eller krigsfare, som det heter, som jo gjelder ikke bare under krig, men ellers under ekstraordinære, av krig foranledigede forhold. Dette er etter min mening selve poenget i denne sak. Jeg vil gjerne høre om det ikke er så å forstå at den lov som forberedes, også skal gjelde før den egentlige krigstilstand er inntrådt, da behovet kanskje er aller størst for den, og om ikke både justisministeren og justiskomiteén faktisk har ment det, selv om det av teksten kan se ut som det bare skulle gjelde under formell krigstilstand.

Fjalstad (komiteens formann): Jeg er helt ut enig i de betraktninger som representanten Colbjørnsen har fremholdt, det vil man jo komme tilbake til senere i en annen forbindelse.

Komiteen hadde innstilt:

Justisministerens redegjørelse vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Forlanger noen ordet før møtet, for lukkede dører heves?

H. Halvorsen: Den sak jeg har tenkt å omtale her i et hemmelig møte, hørte egentlig hjemme under den sak som ble behandlet i går kveld, utenriksministerens redegjørelse om den engelske nøytralitetskrenkelse forle-